

Жоел кітабы және Лаодикиялық Жетінші күн адвентистері қауымы - Он төртінші бөлім

Jeff Pippenger

2025-12-20

Он төртінші сан

«Құдайдың ғажайып істерінің» тарихы пайғамбарлықтағы «қаншаға дейін» деген сұрақ арқылы да бейнеленеді. Осы екеуінде және көптеген өзге нышандарда бейнеленген тарих жүз қырық төрт мыңның мөрлену уақытын көрсетеді. Сол кезеңде шынайы соңғы жаңбыр хабары мен көптеген өзге жалған соңғы жаңбыр хабарлары жөнінде тартыс болады. Шынайы соңғы жаңбыр хабары біреу ғана. Құдай Өзінің ғажайып істерін жүзеге асыратын қасиетті тарихтың желісі Жоел кітабының мәнмәтінінде берілген; онда «жаңа шарап» бір топтан кесіліп алынып, екінші топқа құйылады.

Жоел кітабында назар аударуға тиіс бірнеше қарама-қарсылық бар. «Мысал» деген сөздің түбірі «қасына қою» дегенді білдіреді және өз табиғатында екі түрлі топтың қарама-қарсылығын қамтиды. Біз бұған дейін Жоел кітабындағы кейбір «қарама-қарсылықтарды» қозғап, Иерусалимде билік жүргізетін маскүнемдердің киіп жүрген тәкаппарлық тәжінің ұлылық тәжін киетіндерге қарама-қарсы қойылғанын атап өткен едік. Қуаныштың белгісі ұятқа қалудың қарама-қарсылығы ғана емес, сонымен бірге соған сәйкес келетін сыңары екендігін біз әлі көрсеткен жоқпыз; алайда солай, және біз мұны көрсетпекпіз. Альфа мен Омега тақырыбы да Жоел кітабында орын алған, әрі алғашқының соңғыны бейнелейтін сол қағидасы Елшілер істері кітабындағы Петірдің екі уағызы арқылы да расталады.

Елшілердің істері кітабының екінші тарауындағы оқиға Елуінші күн мейрамында таңғы сағат тоғызда (үшінші сағатта) өтеді, ал үшінші тарауда тоғызыншы сағат (түстен кейінгі сағат үш) — кешкі құрбандық шалынатын уақыт. Елшілердің істері 2-тарауда Петір жариялаған хабар жеке бір үйдің жоғарғы бөлмесінде айтылған, ал оның 3-тараудағы уағызы ғибадатханада айтылған. Бұл екеуін де екі жиында айтылған тәубеге келуге шақыру өзара байланыстырады. Бір хабар, екі географиялық орын — ауланы және ғибадатхананы бөліп тұратын Елуінші күнгі хабар ішіндегі қосарланудың нышанын білдіреді. Аян 11-тарауда Жоханға ғибадатхананы өлшеу бұйырылады, бірақ ауланы тыс қалдырсын, өйткені ол басқа ұлттарға берілген.

Маған таяққа ұқсас бір қамыс берілді; сонда періште тұрып: «Тұр да, Құдайдың ғибадатханасын, құрбандық үстелін және онда ғибадат етушілерді өлше. Ал ғибадатхананың сыртындағы ауланы тыс қалдыр, оны өлшеме; өйткені ол басқа ұлттарға берілген; олар қасиетті қаланы қырық екі ай бойы таптап жүреді»,— деді. Аян 11:1, 2.

Осылайша, екі уағыздың қосарлануы және екі уағыздың айтылған орнының бөлінуі Жоел кітабындағы кейінгі жаңбырға арналған екі тыңдаушы тобын айқындайды.

Тыңдаушылардың бір тобы — ғибадатханадан тысқары тұрған басқа ұлттар, ал екіншісі — ғибадатхананың ішіндегі яһудилер. Тірілердің сотында Құдайдың үйі алдымен сотталады, әрі 9/11-ден жексенбілік заңға дейін ғибадатхана сотталады, ал жексенбілік заңнан адамзатқа берілген сынақ мерзімінің жабылуына дейін басқа ұлттар сотталады. Бұл сот Петір Жоел кітабында баяндалып көрсетілген деп таныған кейінгі жаңбыр кезінде жүзеге асады. Елшілер істерінің екінші және үшінші тарауларында көрсетілген бөлінуде аула (басқа ұлттар) мен ғибадатхана (Құдайдың шіркеуі) нені білдірсе, Жоелдегі ерте жаңбыр мен кейінгі жаңбырдың арасындағы айырмашылық та дәл сол. Ерте жаңбыр 9/11-де келді және Құдайдың ғибадатханасы сотталып жатқан кезде төгіледі. Сол үдеріс аяқталған кезде, кейінгі жаңбыр ауладағы басқа ұлттардың үстіне төгіледі.

Ендеше, Сион ұлдары, шаттаныңдар, Құдайларың Жаратқан Иеде қуаныңдар; өйткені Ол сендерге алғашқы жаңбырды өлшеммен берді, әрі сендер үшін жаңбырды — алғашқы жаңбыр мен соңғы жаңбырды — бірінші айда жаудырады. Жоел 2:23.

Қазіргі сәтте менің мақсатым — қуаныш пен ұялу арасындағы пайғамбарлық айырмашылықты айқындау емес; бірақ бұл аят Құдай халқына кейінгі жаңбыр хабарының себебінен «қуаныңдар» деп ескертеді. Кейінгі жаңбыр хабары Құдай халқында пайғамбарлық қуаныш туғызады. Сонымен қатар, алғашқы не ерте жаңбыр, содан соң кейінгі жаңбыр тақырыбы шетке ысырылып, бірақ таңданыс тудырған сүріну тасының иллюстрациясы болып табылады. Ақырында төбе тасына айналатын бұрыш тасының рәмізі — Құдайдың да, Оның халқының да көз алдында ғажайып болып табылатыны осы.

Ғажайып тас пайғамбарлықтың Альфасы мен Омегасын бейнелейді. Пайғамбарлық қолданылу тұрғысындағы альфа мен омега қағидасы Оның Сөзінде қайта-қайта Альфа мен Омега арқылы айқындалады, әрі Ол — Сөз. Осы себептен, бұл қағида туралы ашылған нәрсе бізге және біздің балаларымызға мәңгілікке ашылды. 1863 жыл — Киелі кітап пайғамбарлығының төбе тасы, әрі ол 1844 жылдан 1863 жылға дейінгі үшінші періште кезеңінің де төбе тасы болып табылады. 1844 жыл — іргетас, ал 1863 жыл — сол пайғамбарлық кезеңнің төбе тасы. 1844 жылдан 1863 жылға дейінгі уақыт — 538 жылдан 1798 жылға дейінгі кезең қаншалықты орныққан болса, соншалықты орныққан пайғамбарлық кезең. Адамзаттың Құдай орнықтырған бір нәрсені білмеуі, ол нәрсені орнықтаған етпейді!

Алдыңғы мақаланы біз төмендегі үзіндімен аяқтадық.

«Маған оның Құдай халқының алдындағы қарым-қатынасы кейбір жағынан Мұсаның Исраилге деген қарым-қатынасына ұқсас екені көрсетілді. Қолайсыз жағдайларда Мұсаға қарсы күңкілдеушілер болған, оған қарсы да күңкілдеушілер болды». Testimonies, 3-том, 85-бет.

1863 жылы Джеймс Уайт «кейбір тұрғыдан» «Исраилге Мұса» болды.

1844 жылдан 1863 жылға дейінгі кезең Қызыл теңіз арқылы құтқарылудан бастап алғашқы Қадешке дейінгі кезеңде бейнеленген еді. Алғашқы Қадеш — альфа, ал екінші Қадеш — омега; осылайша Қадешке алып баратын екі қырық жылдық кезең көрсетілген, және екеуі де бүлікпен аяқталды.

Пайғамбарлық рухы Қызыл теңізден өтуді 1844 жылғы ұлы түңілумен сәйкестендіреді. Киелі кітап Қызыл теңізден өтуді айқышпен сәйкестендіреді, ал Уайт ханым айқыштағы шәкірттердің түңілуі 1844 жылғы ұлы түңілудің бейнесі болғанын растайды. Жаратқан Иенің еркі Уәде етілген жерге тікелей алып кіру еді, ал Уәде етілген жерге кірудің географиялық белгісі Иерихон болатын; дәл сол жерде, 2025 жылғы желтоқсанның осы екінші аптасында, археологтар ежелгі Иерихонды жаңа ғана қазып ашты — сөйтіп, өздерінің қатты таңданысына қарай, сол жерден тапқан құлаған қабырғалардың бәрі қоршау кезінде әрдайым болатындай ішке емес, сыртқа қарай құлағанын анықтады. Ежелгі қоршауда қабырғалар соққыланып құлатылып, ішке қарай итеріліп түсірілетін. Ал Иерихонда олай болған жоқ.

Демек, діни қызметкерлер керней тартқанда, халық айқай салды; әрі былай болды: халық кернейдің үнін естігенде, халық қатты айқаймен айқай салғанда, қамал қабырғасы жалпақтай құлады, сөйтіп халық қалаға көтеріліп кірді, әркім өз алдындағы тұсынан тура өтіп, қаланы басып алды. Ешуа 6:20.

Археологтар сондай-ақ азық-түлік салынған құмыраларды да тапты; бұл қабырғалар құлаған кезде ұзаққа созылған қоршау болмағанын көрсетті. Бұл сондай-ақ археологтар тобы арасындағы бір сауалға да жауап берді: неге Иерихонның құлауы туралы киелі кітаптық жазбада олардың Иерихонға төбе не еңіс арқылы «жоғары» көтеріліп кіргені айтылған? Қазір олардың білетіні — бұл төбе не еңіс қабырғалар сыртқа қарай құлаған кезде пайда болған.

Уәде етілген Жерге кіруді алғаш жариялаған кедергі — ықпал мен байлыққа ие қала, Иерихон еді. Иерихон — 1863 жыл, әрі Иерихон Киелі кітаптағы пайғамбарлықтың нысаны болып табылады: ол жексенбілік заң кезеңінің жай ғана көрнекі бейнесі ретінде ғана емес, сонымен қатар өзінің құлауы мен қайта көтерілуіне байланысты да қарастырылады. Иерихонға қатысты өзіне тән ерекше пайғамбарлық қарғыс та жарияланған болатын. Ешуа Иерихонды қайта тұрғызатын адамға қарғыс айтты, әрі сол арқылы Иерихонды қайта тұрғызатын адамның осы қарғысқа ұшыраған қаланы қайта салу барысында өзінің кенже және тұңғыш ұлдарынан айырылатынын көрсетті. Бір ұл іргетасты қалаған кезде, ал екіншісі қақпаны тұрғызған кезде жоғалуға тиіс еді. Сол пайғамбарлық орындалды, әрі оның орындалғаны жөніндегі жазба Киелі кітапта тіркелген, осылайша Иерихон Киелі кітапта орныққан нышанға айналды.

Өзінің тарихи құлдырауында және пайғамбарлық қарғысында, сондай-ақ сол пайғамбарлықтың тарихи орындалуынан кейін, біз 1863 жылғы Иерихон туралы сөйлейтін үш куәгерді табамыз. Сол үш куәліктің бәрі де 1863 жылға қолданылуға тиіс. Бұл үш куәгер, өздеріне тиесілі қырық жылдық кезеңдердің соңында пайғамбарлық тұрғыдан тұрған үш

Мұса сияқты, бірге тұрады. Сол қырық жылдық кезеңдердің бірі Миллериттер тарихымен айқын сәйкестенеді, сөйтіп әрбір қырық жылдық кезеңнің соңындағы Мұсаның барлық үш бейнесі 1863 жылдың тарихымен — үшінші періштенің тарихымен — сәйкес келетінін орнықтырады.

Мұсаның қырық жылының сол үш куәлігінің екеуі Қадеште аяқталады, қырық жылдың үшінші қорытындысы Иордан өзені болды, ал екіншісінің қорытындысы Қызыл теңіз болды. Алғашқы қырық жылдың қорытындысы — Мұсаның Мысырдан қашуы. Үшеуі де Мысырдағы құлдық туралы Ыбырайымға берілген төрт жүз отыз жылдық пайғамбарлықтың орындалуы ретінде Мысырдан қашып шығуды сипаттайды.

Мұсаның әрқайсысы қырық жылдан тұратын үш кезеңі, олардың аяқталуы (шарықтау шегі) Мысырдан құтқарылудың бейнесін білдіре отырып, Ыбырайымға айтылған Мысыр құлдығында болу және одан құтқарылып шығу туралы пайғамбарлықтың орындалуы болды. Ыбырайымға берілген келісім уәдесінің пайғамбарлықта алдын ала айтылған құтқарушысы ретінде, Мұса өзі де, атының мағынасына сай, әуелі судан құтқарылудан басталды. Содан кейін Мұса Құдай халқын Қызыл теңіздің сулары арқылы алып өтіп, одан соң құтқарылуды бейнелейтін жағалауға, яғни Иордан өзенімен көрсетілген межеге бастап барды. Мұса өмірінің альфасы Ніл суынан құтқарылу болса, омегасы Иордан өзенінің суымен бейнеленген құтқарылу болды. Мұса өмірінің альфасы оның атымен және ата-анасымен айқындалған оқиға арқылы көрініс тапты: Құдайдан қорқатын ата-анасы нәрестенің өлімге кесілгенін білді, дәл солай ол қырық жылдан кейін мысырлықты өлтіргеннен соң да өлімге кесіледі. Ұлын өлім үкімінен құтқарылуға мұқтаж екенін білген тақуа ата-ана оған арнап кеме тәрізді сандық дайындады; сол сандық еврейлер әлемінен мысырлықтар әлеміне өтті, дәл сол сияқты Мұса да қырық жылдың соңында мысырлықтар әлемінен еврейлер әлеміне шықты.

Мұсаның судан құтқарылуында Нұхтың хикаясы қайта көрініс тапты. Ыбырайымға қатысты төрт жүз отыз жылдық келісім пайғамбарлығының «құтқарушысы» ретінде Мұса туралы ең алғашқы ескертілу — Құдайдың адамзатпен келісімге кірген тарихының қайталануы болды; осылайша тандап алынған халық туралы Ыбырайымның келісім пайғамбарлығы бүкіл адамзатқа берілген келісім уәдесімен тоғыстырылды. Бұл сәби Мұсаның перғауынның қызына тапсырылуында шомылдыру рәсімін айқындайды: өлім ата-анасының іс-әрекетімен мойындалды, жерлену су үстіндегі сандықпен бейнеленді, ал қайта тірілу — перғауынның қызы.

Мұсаның өмірі Нұхтың кемесінің шомылдыру рәсімі бейнеленуінен басталады. Демек, әуел бастан-ақ «8» саны Мұсамен байланысты болады, өйткені оның келісімдік қатынасының түбірі Нұхтың келісімінен шыққан «8» санынан бастау алды, ал оның қызметі сүндеттеу рәсімін «сегізінші» күні орнату еді. Содан кейін ол сыналды да, нақ сол рәсімнің өзінде сәтсіздікке ұшырады. Мұсаның өмірі шомылдыру рәсімінен басталады, ал қырық жылдан кейін Мысырлықтың өлімі болады; бұл — мысырлық Мұсаның өліп, қатаң түрде Ыбырайымның ұлына айналатын шегін белгілейтін оқиға. Мұсаның алғашқы қырық жылының басталуы да, аяқталуы да шомылдыру рәсімімен бейнеленеді. Біріншісі еврейден

мысырлыққа өтуді, ал соңғысы мысырлықтан еврейге өтуді айқындады. Бұдан қырық жыл өткен соң, Мұса Құдай халқын Қызыл теңіздің шомылдыру рәсімі арқылы алып өтеді, бірақ өзі ешқашан жете алмаған Иордандағы шомылдыру рәсіміне қарай бет алып бара жатады.

Құдайдың халқы Ешуа басшылығымен Уәде етілген жерге Мұсасыз кірді, өйткені ол Иордан өзеніндегі шомылдыру рәсімі болатын жерге жетердің дәл алдында қайтыс болды. Мұса: «Құдайларың Жаратушы Ие сендерге өз араларыңнан, бауырларыңның ішінен мен сияқты бір пайғамбарды көтереді»,— деді, ал Петір осыны қайталады. Мұса бейнелеген пайғамбар Мәсіх еді, және Ол Өз қызметін Мұса тоқтаған жерден дәл сол жерде бастады. Ол Өз қызметін шомылдыру рәсімінен бастады, ал сол шомылдыру рәсімі Ешуа ежелгі Израилді Иорданнан өткізіп, Уәде етілген жерге кіргізген кезде шомылдырған нақты орын еді. Ізгі хабарлар бізге Жоханның Бетабарада шомылдыру рәсімін өткізіп жүргенін хабарлайды; бұл — өткел орны, яғни паром өтетін өткел дегенді білдіреді.

Қызыл теңіз — Мысырдың бүлігінің нышаны, осы желіде Мұсаның пайғамбарлық куәлігінің ақиқат екенін айқындайды. Ніл өзенінен Қызыл теңізге (кейде өзен деп те аталады), одан әрі Иорданға дейін. «Судан құтқарылып алынған» дегенді білдіретін Мұса өз куәлігін құтқарылу суында бастап, сол суда аяқтайды, әрі сол сулардың әрқайсысы табынушылардың екі санатын көрсетеді.

Мұсаның алғашқы қырық жылы бірінші періштенің хабарын білдіреді, ал екінші қырық жылы — екінші періштені, үшіншісі болса — үшінші періштені білдіреді. Үш періштенің әрқайсысына тән өзіне ғана тән пайғамбарлық сипаттары бар; мәселен, барлық үш хабар да бірінші хабардың өзінде бейнеленген. Біз бұл құбылысты Даниял кітабының алғашқы үш тарауымен байланысты түрде көп жылдар бойы жұртшылық алдында дәлелдеп келдік.

Данияр бірінші тарауда Құдайдан қорқып, Бабылдың тағамын жеуден бас тартты, ал соның артынша келген екінші, тағамдық әрі көру арқылы сыналуда Құдай оны дәріптеді; бұл Набуходоносордың өзі жүзеге асырған үкімге және үшінші сынаққа алып келді. Данияр кітабының бірінші тарауы — Аяанның он төртінші тарауындағы: «Құдайдан қорқындар», «Оған мадақ беріндер» деп жариялайтын бірінші періште, дәл Данияр екінші тағамдық әрі көру арқылы сыналуда істегеніндей, өйткені Набуходоносорға қатысты «үкім сағаты» келді.

Мұсаның өмірінің алғашқы қырық жылы оның ата-анасының Құдайдан қорқуынан басталды. Перғауынның қызы судың үстіндегі сандықты көрген кезде, Мұса көзге көрінетін сынақ болып табылатын екінші сынақтан өтіп қойған еді. Сонда Перғауынның қызы оның өлуге тиісті емес екеніне үкім етті. Үкім алғашқы қырық жылдың соңында да келді: ол мысырлықты өлтіргенде, Мысырдан қашуға мәжбүр болды.

Екінші қырық жылдықта Аян кітабының он төртінші тарауындағы Бабылдың құлағанын жариялаған екінші періште Мысырдың құлауымен бейнеленді. Сол құлауда, қырық жылдың соңында, 1844 жылғы Түн ортасындағы айқай кезінде екінші періштенің хабарының соңында болғандай, Құдайдың күдіретінің ғаламат көрінісі болды.

Үшінші қырық жылға жуық бүкіл қауымға өлім үкімі жария етілумен басталады, ал ол сол қауымның көсеміне өлім үкімінің шығарылуымен аяқталады.

Уайт әпке біздің ісіміздің үш періштенің хабарларын біріктіруден тұратынын айқындайды.

«Жаратқан Ие дүниені оның заңсыздығы үшін жазаламақ. Ол өздеріне берілген жарық пен ақиқатты қабылдамай, кері қаққаны үшін діни қауымдарды да жазаламақ. Бірінші, екінші және үшінші періштелердің хабарларын біріктіретін ұлы хабар дүниеге жеткізілуге тиіс. Біздің ісіміздің негізгі жүгі осы болуға тиіс». The Seventh-day Adventist Bible Commentary, 7-том, 950-бет.

Мұсаның алғашқы қырық жылы Аян кітабының он төртінші тарауындағы бірінші періштені бейнелейді, оның екінші қырық жылдық кезеңі — екінші періште, ал үшінші қырық жылдық кезеңі — үшінші періште. Біздің «ұлы хабарымыз» — «бірінші, екінші және үшінші періштелердің хабарларын» біріктіру; бұл Мұсаның осы үш бейнесінің бәрін 1863 жылға орналастырады, демек жексенбілік заң тұсында үш Мұса бар.

1844 жылдан 1863 жылға дейінгі кезең Қадешке алып келген екі қырық жылдық кезеңнің екі куәлігін қамтиды. Рухтың жетелеуі үшіншісі біріншісі мен екіншісінен бола алмайтынын айқындайды; сондықтан Мұсаның өмірінің алғашқы қырық жылы да 1844 жылдан 1863 жылға дейінгі кезеңді бейнелеуге тиіс. 1863 жылы Мұса мысырлықты өлтіріп жатыр; сондай-ақ дәл осы кезде Мұса өз билік таяғымен Жартасқа соғады, әрі алтын бұзауға байланысты бүлік тарихында Құдайдың ұлылығын көруді өтінеді. 1863 жылда және жексенбілік заңда үш Мұса бар, әрі олардың бәрі қырық жаста.

Мұсаның үш кезеңінің әрқайсысында су арқылы құтқарылу бар; себеттегі Мұса Қызыл теңізден өткен Мұсамен сәйкеседі, ал ол Мұсаның Иордан өзеніндегі екі мәртелік көрінісімен сәйкеседі: Ніл, Қызыл теңіз және Иордандағы екі мәртелік оқиға. Үш кезеңнің әрқайсысында құтқарылу сулары бейнеленген, өйткені олардың бәрі ақырғы жаңбыр кезеңінде құтқарылу суы төгіліп жатқан уақытпен сәйкеседі.

Үшінші қырық жылдық кезеңнің соңында Мұса таяғымен Құзды соқты. Екінші қырық жылдың соңында оның таяғы Қызыл теңізді қақ айырды. Алғашқы қырық жылдың соңында ол Мысыр билігінің таяғын теріске шығарып, өз халқымен бірге азап шегуді таңдады.

Бірінші кезеңнің соңында мысырлық бір адам өлді, ал екінші кезеңнің соңында Мысырдың әскери күші, тұңғыштары мен басшылығы өлді. Үшінші кезеңнің соңында Исраил халқы, Харон мен Мұса түгелдей қайтыс болды. Бұлар — «қатар-қатарымен» әрқайсысы 1844 жылдан 1863 жылға дейінгі кезеңді білдіретін үш параллель тарих; бұл — үшінші періштенің тарихы, ал ол өз кезегінде 11 қыркүйектен жексенбілік заңға дейінгі уақытты және құтқарылу сулары төгілетін Елуінші күн мейрамының маусымын бейнелейді.

Мұса Қадештегі екі бүліктің де кезінде сонда болады, әрі Қадеш бүліктері өздеріне тиесілі кезеңдердің екеуінде де қорытынды тәжтас болып табылады. Екеуі де 1863 жылды білдіреді, ал бұл жыл 1844 жылғы альфадан басталып, 1863 жылғы қорытынды тәжтасқа дейін созылатын үшінші періште кезеңінің де тәжтасы болып табылады. Іргетас ретінде

басталып, тәжтаспен аяқталатын тастың ғажайып нұрын қарастырғанда, тәжтастың пайғамбарлық тұрғыдан әрдайым ауқымдырақ екені танылады. Елуінші күн маусымының басындағы азғана тамшылардың Елуінші күндегі тәжтастағы толық төгілуге алып келуі осы ақиқатты бейнелейді.

9/11-де бүрку басталып, ол жексенбілік заң кезіндегі толық төгілуімен аяқталады. Бұл ақиқат екінші, яғни омега Қадештегі Мұсаның күнәсін бірінші, альфа Қадештегі бүлік күнәсінен де үлкен күнә ретінде айқындайды. Альфа бүлігі тұтас бір ұлттың өлімін туғызды, ал омега бүлігі бір адамның (Мұса) өлімін туғызды; бірақ сол бір адамның күнәсі бүкіл ұлттың ортақ күнәсінен де ауыр болды. Күнә жасаған адам өледі, және сол деңгейде Мұсаның күнәсі мен басқа кез келген ираилдіктің күнәсі арасында айырмашылық жоқ; бірақ пайғамбарлық тұрғыдан алғанда, Мұсаның Мәсіхті екінші рет соққаны бұдан да үлкен болды, өйткені ол сол қырық жылдық кезеңнің шарықтау шегі еді.

Мұсаның екінші омега Қадештегі бүлігі Ешуа мен Қалевтің хабарына қарсы шығып, оны қабылдамай қойған Ираил ұрпақтарының бүлігінен де үлкен күнә болды. Мұса пайғамбарлық тұрғыдан 1863 жылы тұрады; сол жерде ол өз бүлігі үшін шөлде өледі. Мұса сондай-ақ 1863 жылы да тұрады; сол жерде бұрынғы келісім халқы өз бүлігі үшін шөлде қырылады, бірақ Мұса ол бүлікке қатысқан жоқ. 1863 жексенбілік заңмен үйлеседі, дәл сол сияқты Һаронның алтын бұзау төңірегіндегі бүлігі де үйлеседі. Қадешпен, 1863 жылмен және жексенбілік заңмен үйлесетін сол тарихта Мұса Құдайдың ұлылығын көруді сұрап дұға етуде.

Қадеш 1863 жылды бейнелейді, әрі Мұса екі Қадеште де бар; сондықтан екеуі де төбе тастары болып табылатын екі киелі кітаптық куәгердің негізінде біз Қадеште аяқталмайтын үшінші қырық жылдық кезеңнің де 1863 жылды білдіретінін орнықтырамыз. Сол жерде «қасиеттелмеген Мұса» Жартасты қабылдамай, Мәсіхті қайтадан айқышқа шегелеп жатыр. 1863 жылы және Синайда Заңның берілуінде «қасиеттелген Мұса» Құдайдың мінезін іздейді. 1863 жылы Мұса дана да, сондай-ақ ақымақ та қызды бейнелейді.

«Парызшыл мен салықшы Құдайға ғибадат етуге келетіндердің бөлінетін екі ұлы тобын бейнелейді. Олардың алғашқы екі өкілі дүниеге келген алғашқы екі баладан табылады». Christ's Object Lessons, 152.

Қадеште және 1863 жылы Мұса «Құдайға ғибадат ететіндер» «бөлінетін екі ұлы тапты» бейнелейді. Мұса — Петір сияқты, жүз қырық төрт мыңның үлгісі.

«Парызшыл мен салықшы бейнелеген топтардың әрқайсысы үшін елші Петірдің тарихында тәлім бар. Шәкірттігінің бастапқы кезеңінде Петір өзін мықтымын деп санады. Парызшыл сияқты, өз бағалауынша ол “басқа адамдар сияқты” емес еді. Мәсіх Өзіне опасыздық жасалар түннің қарсаңында шәкірттеріне алдын ала ескертіп: “Осы түні бәрің де Мен үшін сүрінесіндер”,— дегенде, Петір нық сеніммен: “Бәрі сүрінсе де, мен сүрінбеймін”,— деп жариялады. Марқа 14:27, 29. Петір өз басына төнген қауіпті білмеді. Өзіне деген сенімділігі оны жаңылдырды. Ол азғыруға төтеп бере аламын деп ойлады; бірақ арада көп уақыт өтпей-ақ сынақ келді де, ол қарғап-сілеп, ант ете отырып,

өз Иесінен безді». Christ's Object Lessons, 152.

Жексенбілік заң кезінде, яғни 1863 жылы, Петір екі топты бейнелейді: аңның таңбасын қабылдайтындарды немесе Құдайдың мөрін қабылдайтындарды. Иса Симонның атын Петір деп өзгерткенде, бұл жүз қырық төрт мыңды бейнеледі. Бұл түсінік ағылшын әліпбиіндегі әріптердің орнына сәйкес келетін санды қолданып, Петірдің есімін көбейту арқылы да бейнеленеді. Егер дәл сол тәсілді 1863 санына қолдансақ, 144 санын аламыз.

1863 жылмен сәйкес келетін Мұсаның үш нышанының екеуі үшінші кезеңнің де дәл солай сәйкес келуге тиіс екенін айқындайды. Қадештің екі желісі дана және ақылсыз қыздардың оқиғасын айқындайды, ал үшінші кезең Құдайға тән істі жүзеге асыру үшін адами күш-жігерді қолдану әрекетін көрсетеді. Мұсаның мысырлыққа қатысты істегеніндей, адами күшке сенім арту — тағайындалған биліктен жоғары адами билікке сенім артуды білдіреді.

Уайт ханым өзінің жұбайының «Құдай халқы алдындағы қатынасы, кейбір жағынан, Мұсаның Израилге қатынасына ұқсас болды» деп мәлімдейді. 1863 жылы Мұсаны Джеймс Уайт бейнеледі. 1863 жылы Джеймс Уайт мысырлықты өлтіруде, Мәсіхті екінші рет ұруда және Ешуа мен Қалев ұсынған «тыныштық» туралы хабарды қабылдамай тастаған бүлікшілер үшін мінажат етуде. Мұса — Жартасты екінші рет ұрған кезде де ақылсыз қыз, ал Израилдің бүлікшілері үшін ара түскен кезде дана қыз.

Бұл мақаланы Мұса алтын бұзауға байланысты бүлік арқылы бейнеленген параллель тарихта Құдайдың ұлылығының көрінісін алған 1863 жылғы Жаратылыс 14-тегі үзіндімен аяқтаймыз.

Осы үзіндіде Жаратқан Ие Израилдің бүлікшілдерімен қанша уақыт айналысуы керектігін: «Қашанға дейін?» — деп сұрайды; дәл осы сұрақты Ишая да алтыншы тарауда Жаратқан Иеден сұраған. Байқаңыз, Рулар кітабы бұл тарихты жер Құдайдың ұлылығымен нұрланатын кезеңге орналастырады; мұны Ишаяның алтыншы тарауының үшінші аятында періштелер де атап көрсеткен. 9/11 — 1844-тен 1863 жылға дейінгі тарихтың іргетасы, ал жексенбілік заң — оның маңдайша тасы. Рулар кітабындағы көрініс — ежелгі Израил назардан тыс қалып, Жаратқан Ие Ешуамен келісімге кірген кезде, жүзімдік туралы әннің немесе астарлы әңгіменің бейнелі көрінісінен кем емес.

Сонда бүкіл қауым дауыстарын көтеріп, айқай салды; халық сол түні жылады. Израил ұрпақтарының бәрі Мұса мен Харонға қарсы күңкілдеді; бүкіл қауым оларға: «Қап, Мысыр жерінде өлгенімізде ғой! Немесе осы шөлде өлгенімізде ғой! Жаратқан Ие бізді неге осы жерге қылыштан құритындай етіп әкелді? Әйелдеріміз бен балаларымыз олжа болу үшін бе? Бізге Мысырға қайтып барғанымыз жақсы емес пе?» — деді. Сонда олар бір-біріне: «Біз өзімізге бір басшы сайлап, Мысырға қайта оралайық», — десті.

Сонда Мұса мен Харон Израил ұлдарының бүкіл қауым жиналысының алдында жерге етпетінен түсті. Ал жерді барлап келгендердің қатарындағы Нұн ұлы Ешуа мен Ефунне ұлы Қалев киімдерін жыртты. Олар Израил ұлдарының бүкіл қауымына сөйлеп, былай деді:

Біз барлап өткен сол жер — аса игілікті жер. Егер Жаратқан Ие бізге разы болса, онда Ол бізді сол жерге кіргізіп, оны бізге береді; ол — сүт пен бал ағатын жер. Тек Жаратқан Иеге қарсы шықпаңдар, әрі сол жердің халқынан қорықпаңдар; өйткені олар біз үшін нан іспетті: олардың қорғаны олардан кеткен, ал Жаратқан Ие бізбен бірге. Олардан қорықпаңдар.

Бірақ бүкіл қауым оларды таспен атып өлтіруді бұйырды. Сонда Жаратқан Иенің ұлылығы бүкіл Израил ұлдарының алдында жиналыс шатырының ішінде көрінді. Жаратқан Ие Мұсаға былай деді: «Бұл халық Мені қашанға дейін қорлай бермек? Мен олардың арасында көрсеткен барлық белгілеріме қарамастан, олар Маған қашанға дейін сенбемек?»

Мен оларды індетпен соғып, мұрадан айырамын; ал сенен олардан да ұлы әрі қуаттырақ халық шығарамын.

Сонда Мұса Жаратқан Иеге былай деді: «Онда мұны мысырлықтар естиді, өйткені Сен осы халықты олардың арасынан Өз құдіретіңмен алып шықтың; әрі олар бұл туралы осы жердің тұрғындарына айтады. Өйткені олар, Уа, Жаратқан Ие, Сенің осы халықтың арасында екенінді, Уа, Жаратқан Ие, Сенің бетпе-бет көрінетінінді, бұлтыңның олардың үстінде тұрғанын, күндіз олардың алдында бұлт бағанасы ішінде, ал түнде от бағанасы ішінде жүретінінді естіген. Енді егер Сен осы халықтың бәрін бір адамдай қырып жіберсең, онда Өзің туралы даңқынды естіген халықтар былай деп айтады: “Жаратқан Ие бұл халықты оларға ант еткен жерге кіргізуге шамасы келмегендіктен, оларды шөлде қырып салды”».

Енді, Өзіңнен жалбарынып өтінемін, Иемнің құдіреті Өзің айтқанындай ұлы болғай: «Жаратқан Ие — шыдамды, ұлы мейірім Иесі, заңсыздық пен күнәні кешіруші, бірақ кінәліні ешбір жағдайда ақтамайтын, әкелердің заңсыздығын балалардың мойнына үшінші және төртінші ұрпаққа дейін жүктейтін Құдай». Өзіңнен жалбарынып өтінемін, осы халықтың заңсыздығын Өзіңнің ұлы мейіріміңе сай кешіре гөр; Мысырдан бері осы уақытқа дейін бұл халықты қалай кешіріп келген болсаң, солай кешіре гөр.

Сонда Жаратқан Ие былай деді: «Сенің сөзің бойынша кешірдім. Бірақ Өзімнің тірі екендігім қандай шын болса, бүкіл жер жүзі Жаратқан Иенің ұлылығына толады».

Өйткені Менің даңқымды және Мысырда да, шөлде де көрсеткен кереметтерімді көрген, бірақ осы он рет Мені сынап, үніме құлақ аспаған сол адамдардың бәрі, Мен олардың ата-бабаларына ант етіп уәде еткен жерді, расында, көрмейді; Иә, Мені ашуландырғандардың ешқайсысы оны көрмейді. Ал қызметшім Қалев болса, оның бойында өзге рух болғандықтан және ол Маған толық ергендіктен, Мен оны өзі барып көрген жерге кіргіземін, оның ұрпағы да соған иелік ететін болады. (Ал амалектіктер мен қанахандықтар аңғарда тұратын.) Ертең бұрылып, Қызыл теңізге баратын жолмен шөлге қарай аттаныңдар.

Жаратқан Ие Мұса мен Харонға былай деп тіл қатты: «Маған қарсы күңкілдейтін осы зұлым қауымға Мен қашанға дейін төзе беремін? Маған қарсы күңкілдеген Израил ұрпақтарының күңкілдерін естідім. Оларға айт: Мен тірі болғанымдай анық, — дейді

Жаратқан Ие, — құлағыма қалай айтсаңдар, сендерге солай істеймін: мәйіттерің осы шөлде құлайды; араларыңдағы жиырма жастан жоғары, түгелдей санаққа ілінгендердің бәрі, Маған қарсы күңкілдегендердің ешқайсысы да, Мен сендерді сонда қоныстандырамын деп ант еткен елге кірмейсіңдер, тек Ефунненің ұлы Халев пен Нұнның ұлы Ешуадан басқа. Ал сендер: “Оларға жем болады”, — деген балаларыңды Мен сонда алып кіремін, және олар сендер менсінбеген жерді танып-біледі. Ал өздеріңе келсек, мәйіттерің осы шөлде құлайды. Балаларың қырық жыл шөлде көшіп-қонып жүреді, сөйтіп сендердің азғындықтарыңның зардабын тартады, ақырында мәйіттерің шөлде құрып біткенше. Жерді барлап шыққан күндердің саны бойынша, яғни қырық күн үшін, әр күнге бір жылдан, қырық жыл бойы күнәларыңның салмағын көтересіңдер; сонда Менің уәдемнен тайғанымды білесіңдер».

Мен Жаратқан Ие айттым: Маған қарсы жиналған осы бүкіл зұлым қауымға Мен мұны міндетті түрде істеймін; осы шөлде олар құрып бітеді, сол жерде өледі. Ал Мұса жерді шолып келуге жіберген адамдар қайтып келіп, жер туралы жаман хабар тарату арқылы бүкіл қауымды оған қарсы күңкілдеткен еді. Сол жер туралы жаман хабар таратқан адамдардың өзі Жаратқан Иенің алдында індеттен қаза тапты.

Бірақ жерді шолып келуге барғандардың ішінен Нұн ұлы Ешуа мен Ефунне ұлы Қалев тірі қалды. Сандар 14:1–38.

Бұл ойларды келесі мақалада жалғастырамыз.